WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba)

z dnia 16 lipca 2009 r.*

W sprawie C-5/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Højesteret (Dania) postanowieniem z dnia 21 grudnia 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 4 stycznia 2008 r., w postępowaniu:

Infopaq International A/S

przeciwko

Danske Dagblades Forening,

TRYBUNAŁ (czwarta izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes izby, T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis i J. Malenovský (sprawozdawca), sędziowie,

* Język postępowania: duński.

rzecznik generalny: V. Trstenjak,
sekretarz: C. Strömholm, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 20 listopada 2008 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Infopaq International A/S przez A. Jensena, advokat,

— w imieniu Danske Dagblades Forening przez M. Dahla Pedersena, advokat,

— w imieniu rządu austriackiego przez E. Riedla, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez H. Krämera oraz H. Støvlbæka, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 12 lutego 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy z jednej strony wykładni art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10), a z drugiej strony przesłanek wyjątku odnoszącego się do czynności tymczasowego zwielokrotniania w rozumieniu art. 5 tej dyrektywy.

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania między Infopaq International A/S (zwaną dalej „Infopaq") a Danske Dagblades Forening (zwanym dalej „DDF") mającego za przedmiot oddalenie żądania wspomnianej spółki, które miało na celu stwierdzenie, że Infopaq nie miała obowiązku uzyskania zgody podmiotów praw autorskich na dokonanie czynności zwielokrotniania artykułów prasowych w drodze zautomatyzowanego procesu polegającego na ich skanowaniu i przekształcaniu w pliki graficzne, a następnie elektronicznym przetwarzaniu tych plików.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

3 Zgodnie z art. 9 ust. 1 Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, figurującego w załączniku 1C do Porozumienia z Marakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu, które zostało przyjęte decyzją Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty

Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień, będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336, s. 1):

„Członkowie zastosują się do artykułów 1–21 konwencji berneńskiej (1971) oraz załącznika do niej […]".

4 Artykuł 2 Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych (Akt paryski z dnia 24 lipca 1971 r.), w brzmieniu uwzględniającym zmiany z dnia 28 września 1979 r. (zwanej dalej „konwencją berneńską"), został sformułowany w następujący sposób:

„1. Określenie »dzieła literackie i artystyczne« obejmuje wszystkie dzieła literackie, naukowe i artystyczne, bez względu na sposób lub formę ich wyrażenia, takie jak książki, broszury i inne pisma […].

[…]

5. Zbiory dzieł literackich lub artystycznych, takie jak encyklopedie i antologie, które ze względu na wybór lub układ treści stanowią twórczość intelektualną, podlegają ochronie jako takie, bez uszczerbku dla praw autorów każdego z dzieł stanowiących część składową tych zbiorów.

[…]

8. Ochrony na podstawie niniejszej konwencji nie stosuje się do wiadomości bieżących lub o różnych wydarzeniach mających charakter zwykły informacji prasowych".

5 Zgodnie z art. 9 akapit pierwszy konwencji berneńskiej autorzy dzieł literackich i artystycznych chronionych przez tę konwencję korzystają z wyłącznego prawa udzielania zezwolenia na zwielokrotnianie tych dzieł, bez względu na sposób i formę, w których miałaby ona nastąpić.

Prawo wspólnotowe

6 Artykuł 1 dyrektywy Rady 91/250/EWG z dnia 14 maja 1991 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych (Dz.U. L 122, s. 42) stanowi:

„1. Zgodnie z przepisami niniejszej dyrektywy państwa członkowskie chronią prawem autorskim programy komputerowe w taki sposób jak dzieła literackie w rozumieniu Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych […].

[…]

3. Program komputerowy podlega ochronie, jeżeli jest oryginalny w takim rozumieniu, że jest własną intelektualną twórczością jego autora. Żadnych innych kryteriów nie stosuje się przy dokonywaniu jego kwalifikacji do ochrony".

7 Artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 96/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych (Dz.U. L 77, s. 20) stanowi:

„Zgodnie z niniejszą dyrektywą bazy danych, które z powodu wyboru lub uporządkowania ich zawartości stanowią własną intelektualną twórczość autora, podlegają jako takie ochronie [na podstawie] prawa autorskiego. Żadnych innych kryteriów nie stosuje się do określenia ich kwalifikowania się do tej ochrony".

8 Motywy 4, 6, 9–11, 20–22, 31 i 33 dyrektywy 2001/29 stanowią:

„(4) Zharmonizowane ramy prawne w zakresie praw autorskich i pokrewnych [prawa autorskiego i praw pokrewnych], poprawiając pewność prawną, a zarazem zapewniając wysoki poziom ochrony własności intelektualnej, sprzyjają poważnym inwestycjom w twórcze i nowatorskie działania, a w szczególności w infrastrukturę sieci […].

(6) Bez harmonizacji na szczeblu Wspólnoty procesy legislacyjne na poziomie krajowym, już zapoczątkowane przez wiele państw członkowskich, aby sprostać wyzwaniom technologicznym, mogłyby pociągnąć za sobą powstanie istotnych różnic w dziedzinie ochrony, a w związku z tym stworzyć ograniczenia dla swobodnego przepływu usług i towarów zawierających elementy objęte własnością intelektualną lub opierających się na takich elementach, co spowodowałoby ponowny podział rynku wewnętrznego i niespójności natury legislacyjnej. Wpływ tych różnic w zakresie ustawodawstwa i niepewności prawa stanie się bardziej odczuwalny wraz z rozwojem społeczeństwa informacyjnego, w którym już teraz znacznie nasiliło się transgraniczne wykorzystywanie własności intelektualnej. Rozwój ten musi być kontynuowany. Znaczne różnice

prawne i niepewności w odniesieniu do ochrony prawnej mogą ograniczyć uzyskanie korzyści dla nowych produktów i usług chronionych przez prawo autorskie i prawa pokrewne.

[…]

(9) Wszelka harmonizacja praw autorskich i pokrewnych [prawa autorskiego i praw pokrewnych] opiera się na wysokim poziomie ochrony, odkąd prawa te mają zasadnicze znaczenie dla twórczości intelektualnej […].

(10) Autorzy i artyści wykonawcy, aby móc kontynuować swoją twórczą i artystyczną pracę, muszą otrzymywać stosowne wynagrodzenie za korzystanie z ich utworów […].

(11) Skuteczny i ścisły system ochrony praw autorskich i pokrewnych jest jednym z głównych sposobów zapewniających powstawanie twórczości kulturalnej w Europie i uzyskanie niezbędnych środków oraz zachowanie niezależności i godności dla twórców i artystów wykonawców.

[…]

(20) Niniejsza dyrektywa opiera się na zasadach i regułach już ustanowionych przez dyrektywy obowiązujące w tym obszarze, w szczególności […] dyrektyw[y] […]

[91/250] […] i [96/9], i rozwija te zasady i reguły oraz umieszcza je w perspektywie społeczeństwa informacyjnego. Przepisy niniejszej dyrektywy nie naruszają przepisów wyżej wymienionych dyrektyw, chyba że niniejsza dyrektywa stanowi inaczej.

(21) Niniejsza dyrektywa powinna określić zakres czynności objętych prawem do zwielokrotnienia utworu, w odniesieniu do różnych beneficjentów. Należy to określić zgodnie z acquis communautaire. W celu zapewnienia bezpieczeństwa prawnego w obrębie rynku wewnętrznego w sposób szeroki należy określić definicje tych czynności.

(22) W celu właściwego wsparcia dla upowszechniania kultury nie można zrezygnować ze ścisłej ochrony praw autorskich i tolerować nielegalnych form dystrybucji sfałszowanych lub pirackich utworów.

[…]

(31) Należy zabezpieczyć właściwą równowagę praw i interesów między różnymi kategoriami podmiotów praw autorskich, jak również między nimi a użytkownikami przedmiotów objętych ochroną […].

[…]

(33) Od wyłącznego prawa do zwielokrotniania utworu powinien być uczyniony wyjątek mający na celu zezwalanie na niektóre tymczasowe czynności zwielokrotniania, które mają charakter przejściowy lub dodatkowy, stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego i wykonywane są wyłącznie w celu albo skutecznej transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika, albo umożliwienia legalnego wykorzystania utworu lub innego

przedmiotu objętego ochroną. Dane czynności zwielokrotniania nie powinny mieć same w sobie żadnej wartości ekonomicznej. O ile spełniają one te warunki, wyjątek ten obejmuje czynności pozwalające na przeglądanie, jak również czynności wprowadzania do pamięci podręcznej, w tym czynności, które umożliwiają skuteczne funkcjonowanie systemów transmisji, z zastrzeżeniem że pośrednik nie zmieni informacji i nie będzie utrudniał legalnego wykorzystania technologii, powszechnie uznanej i stosowanej przez przemysł w celu uzyskania danych w sprawie wykorzystania informacji. Korzystanie jest uważane za legalne, jeżeli zezwala na nie podmiot praw autorskich lub nie jest ono ograniczone przez prawo".

9 Zgodnie z art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/29:

„Państwa członkowskie przewidują wyłączne prawo do zezwalania lub zakazywania bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub stałego zwielokrotniania utworu, przy wykorzystaniu wszelkich środków i w jakiejkolwiek formie, w całości lub częściowo:

a) dla autorów — w odniesieniu do ich utworów".

10 Artykuł 5 tej dyrektywy stanowi:

„1. Tymczasowe czynności zwielokrotniania określone w art. 2, które mają charakter przejściowy lub dodatkowy, które stanowią integralną i podstawową część procesu technologicznego i których jedynym celem jest umożliwienie:

a) transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika, lub

b) legalnego korzystania

z utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, i które nie mają odrębnego znaczenia ekonomicznego, będą wyłączone z prawa do zwielokrotniania określonego w art. 2.

[…]

5. Wyjątki i ograniczenia przewidziane w ust. 1, 2, 3 i 4 powinny być stosowane tylko w niektórych szczególnych przypadkach, które nie naruszają normalnego wykorzystania dzieła lub innego przedmiotu objętego ochroną ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich".

11 Zgodnie z art. 6 dyrektywy 2006/116/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych (Dz.U. L 372, s. 12):

„Fotografie, które są oryginalne w tym sensie, że stanowią własną intelektualną twórczość autora, podlegają ochronie zgodnie z przepisami art. 1 [który określa czas ochrony praw autorskich do dzieła literackiego lub artystycznego w rozumieniu art. 2 konwencji berneńskiej]. W celu ustalenia ich kwalifikowania się do ochrony, nie są stosowane żadne inne kryteria. Państwa członkowskie mogą przewidzieć ochronę innych fotografii".

Prawo krajowe

12 Artykuł 2 i art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 zostały transponowane do duńskiego porządku prawnego w drodze przyjęcia art. 2 i art. 11a ust. 1 lov nº 395 om ophavsret (ustawy nr 395 o prawie autorskim) z dnia 14 czerwca 1995 r. (*Lovtidende* 1995 A, s. 1796), zmienionej i ujednoliconej w szczególności przez lov nº 1051 om ændring af ophavsretsloven (ustawę nr 1051) z dnia 17 grudnia 2002 r. (*Lovtidende* 2002 A, s. 7881).

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

13 Przedmiotem działalności Infopaq jest monitorowanie i analiza prasy, co polega zasadniczo na sporządzaniu streszczeń wybranych artykułów z duńskiej prasy codziennej oraz rozmaitych periodyków. Selekcja artykułów dokonywana jest według zakresów tematycznych ustalonych przez klientów i jest ona przeprowadzana w drodze procesu zwanego „pozyskiwaniem danych". Streszczenia są przekazywane klientom za pośrednictwem poczty elektronicznej.

14 DDF jest stowarzyszeniem wydawców duńskich gazet codziennych, którego zadaniem jest w szczególności udzielanie jego członkom pomocy w zakresie wszelkich kwestii związanych z prawami autorskimi.

15 W lecie 2005 r. DDF uzyskało informację, że Infopaq dokonuje przetwarzania w celach handlowych artykułów pochodzących z publikacji, bez uzyskania zgody podmiotów praw autorskich. Uznając, że uzyskanie takiej zgody jest niezbędne dla przetwarzania artykułów w drodze wspomnianego procesu, DDF przekazało Infopaq swoje stanowisko w tej sprawie.

16 Proces pozyskiwania danych obejmuje pięć następujących etapów, które zdaniem DDF są jednocześnie czterema czynnościami zwielokrotniania artykułów prasowych.

17 W pierwszej kolejności, publikacje, o które chodzi, są ręcznie rejestrowane przez pracowników Infopaq w elektronicznej bazie danych.

18 W drugiej kolejności, przed przystąpieniem do skanowania odcinany jest grzbiet publikacji, tak aby wszystkie strony stanowiły odrębne arkusze. Część publikacji, która ma podlegać przetworzeniu, jest wybierana z bazy danych i następnie poddawana skanowaniu. Podczas skanowania tworzony jest plik TIFF („Tagged Image File Format") dla każdej ze stron publikacji. Po zakończeniu skanowania, plik TIFF przesyłany jest do serwera OCR („Optical Character Recognition") (optyczne rozpoznawanie znaków).

19 W trzeciej kolejności, serwer OCR przekształca pliki TIFF w dane, które mogą podlegać przetwarzaniu cyfrowemu. Następuje to poprzez przekształcenie obrazu litery w kod cyfrowy, który przekazuje komputerowi informację na temat rodzaju znaku. Przykładowo obraz liter „TDC" jest przekształcany w dane, które komputer traktuje jak litery „TDC", i zapisywany w formacie, który może zostać przez komputer rozpoznany. Dane te są zapisywane jako plik tekstowy, który może być odczytywany przez jakikolwiek edytor tekstu. Proces OCR kończy się usunięciem pliku TIFF.

20 W czwartej kolejności, plik tekstowy jest poddawany analizie w celu wyszukania uprzednio określonego słowa kluczowego. W każdym przypadku tworzony jest plik określający tytuł, sekcję publikacji i numer strony, na której znajduje się słowo kluczowe, oraz wyrażona w procentach od 0 do 100 wartość mająca na celu wskazanie jego miejsca w tekście, co ułatwia czytanie artykułu. W celu dalszego ułatwienia wyszukiwania w trakcie czytania artykułu słowo kluczowe jest podawane wraz

z pięcioma słowami, które je poprzedzają, i pięcioma, które następują po nim (zwane dalej „wycinkiem zawierającym 11 słów"). Proces ten kończy się usunięciem pliku tekstowego.

21 W piątej kolejności, proces wyszukiwania kończy się stworzeniem wyniku wyszukiwania określającego wszystkie strony publikacji, na których znajduje się słowo kluczowe. Poniżej zamieszczony jest przykład tekstu wyniku wyszukiwania:

„4 listopada 2005 r. — *Dagbladet Arbejderen*, s. 3:

TDC: 73% »zbliżająca się sprzedaż grupy TDC, która zostanie prawdopodobnie przejęta przez«".

22 Kwestionując twierdzenie, że prowadzenie takiej działalności wymaga uzyskania zgody właścicieli praw autorskich, Infopaq wniosła do Østre Landsret skargę przeciwko DDF, w której domagała się, by to ostatnie uznało, że Infopaq jest uprawniona do przeprowadzania wyżej wymienionego procesu bez konieczności uzyskania zgody tego stowarzyszenia czy też jego członków. W następstwie oddalenia tej skargi przez Østre Landsret, Infopaq wniosła odwołanie do Højesteret.

23 Zdaniem sądu krajowego bezsporne jest, że zgoda podmiotu praw autorskich nie jest wymagana w celu prowadzenia działalności w zakresie monitorowania prasy i sporządzania streszczeń, pod warunkiem że polega ono na fizycznej lekturze każdej publikacji przez człowieka, wyborze mających znaczenie artykułów na podstawie uprzednio określonych słów kluczowych i przesłaniu ręcznie sporządzanych wyników wyszukiwania osobom przygotowującym streszczenia ze wskazaniem słowa kluczowego w danym artykule i miejsca, które zajmuje ten artykuł w publikacji. Ponadto strony postępowania przed sądem krajowym zgadzają się co do okoliczności, że sporządzanie streszczeń jako takie jest zgodne z prawem i nie wymaga zgody podmiotów, którym przysługują odnośne prawa.

24 Nie kwestionuje się także tego, że rzeczony proces pozyskiwania danych obejmuje dwie czynności zwielokrotniania, a mianowicie tworzenie plików TIFF przy skanowaniu drukowanych artykułów oraz tworzenie plików tekstowych w wyniku przekształcenia plików TIFF. Ponadto bezsporne jest, że proces ten prowadzi do zwielokrotniania części zeskanowanych artykułów prasowych, ponieważ wycinek zawierający 11 słów jest zapisywany w pamięci komputera i tych 11 słów znajduje się później na wydruku.

25 Strony postępowania przed sądem krajowym nie zgadzają się jednak w kwestii tego, czy dwie ostatnie z wyżej wymienionych czynności są czynnościami zwielokrotniania, o których mowa w art. 2 dyrektywy 2001/29. Ponadto istnieje między nimi spór odnośnie do tego, czy w danym przypadku wszystkie czynności, których dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, powinny zostać objęte zakresem przewidzianego w art. 5 ust. 1 dyrektywy wyjątku od prawa do zwielokrotniania.

26 W tych okolicznościach Højesteret postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy przechowywanie w pamięci i następnie drukowanie fragmentu tekstu artykułu z prasy codziennej, składającego się z szukanego słowa i pięciu poprzedzających je słów oraz pięciu słów następujących po nim należy traktować jako zwielokrotnienie objęte ochroną określoną w art. 2 dyrektywy [2001/29]?

2) Czy okoliczności, w jakich następuje zwielokrotnienie, mają znaczenie dla oceny, czy ma ono charakter »przejściowy« w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29?

3) Czy tymczasowe zwielokrotnienie należy uznać za mające charakter »przejściowy«, jeśli zwielokrotnienie to jest przedmiotem przetwarzania, na przykład,

poprzez utworzenie pliku tekstowego na podstawie pliku obrazu lub poprzez wyszukiwanie fragmentów tekstu w oparciu o plik tekstowy?

4) Czy tymczasowe zwielokrotnienie należy uznać za mające charakter »przejściowy«, jeśli część zwielokrotnianego utworu, składająca się z jednego lub kilku fragmentów tekstu liczących 11 słów, jest przechowywana w pamięci?

5) Czy tymczasowe zwielokrotnienie należy uznać za mające charakter »przejściowy«, jeśli część zwielokrotnianego utworu, składająca się z jednego lub kilku fragmentów tekstu liczących 11 słów, jest przedmiotem wydruku?

6) Czy etap procesu technologicznego, na którym następuje tymczasowe zwielokrotnienie, ma znaczenie dla oceny, czy stanowi ono »integralną i podstawową część procesu technologicznego« w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29?

7) Czy tymczasowe zwielokrotnienie należy uznać za »integralną i podstawową część procesu technologicznego«, jeśli polega ono na ręcznym skanowaniu artykułów prasowych w całości, gdy następnie artykuły te w formie drukowanej są przekształcane w dane cyfrowe?

8) Czy tymczasowe zwielokrotnienie należy uznać za »integralną i podstawową część procesu technologicznego«, jeśli polega ono na drukowaniu części zwielokrotnianego utworu, składającej się z jednego lub kilku fragmentów tekstu liczących 11 słów?

9) Czy »legalne korzystanie« w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 obejmuje wszelkie formy korzystania, które nie wymagają zezwolenia podmiotu praw autorskich?

10) Czy »legalne korzystanie« w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 obejmuje skanowanie przez podmiot gospodarczy artykułów prasowych w całości, a następnie przetwarzanie zwielokrotnionego utworu i przechowywanie go w pamięci oraz ewentualne drukowanie części zwielokrotnionego utworu, składającej się z jednego lub kilku fragmentów tekstu liczących 11 słów do celów sporządzania streszczeń, nawet gdy podmiot praw autorskich nie udzielił zezwolenia na te czynności?

11) Na podstawie jakich kryteriów należy dokonać oceny, czy tymczasowe zwielokrotnienie ma »odrębne znaczenie ekonomiczne« w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29, jeśli spełnione są pozostałe warunki określone w tym przepisie?

12) Czy dokonując oceny tego, czy zwielokrotnienie ma »odrębne znaczenie ekonomiczne« w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29, należy uwzględnić zwiększenie wydajności wynikające dla użytkownika z tymczasowego zwielokrotnienia?

13) Czy skanowanie przez podmiot gospodarczy artykułów prasowych w całości, a następnie przetwarzanie zwielokrotnionego utworu oraz przechowywanie go w pamięci i ewentualne drukowanie części zwielokrotnionego utworu, składającej się z jednego lub kilku fragmentów tekstu liczących 11 słów bez zezwolenia podmiotu prawa autorskiego, należy uznać za stanowiące »szczególne przypadki, które nie naruszają normalnego wykorzystania« artykułów prasowych oraz »nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich« w rozumieniu art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

27 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że zarówno względy jednolitego stosowania prawa wspólnotowego, jak i zasady równości wskazują na to, że treści przepisu prawa wspólnotowego, który — podobnie jak art. 2 dyrektywy 2001/29 — nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Wspólnocie autonomiczną i jednolitą wykładnię (zob. w szczególności wyroki: z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie C-245/00 SENA, Rec. s. I-1251, pkt 23; z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie C-306/05 SGAE, Zb.Orz. s. I-11519, pkt 31).

28 Względy te nabierają szczególnego znaczenia w przypadku dyrektywy 2001/29 z uwagi na brzmienie jej motywów 6 i 21.

29 W efekcie rząd austriacki nie może skutecznie twierdzić, że do państw członkowskich należy zdefiniowanie pojęcia częściowego zwielokrotniania, zawartego w art. 2 dyrektywy 2001/29 (zob. podobnie, jeśli chodzi o termin „publiczne" zawarty w art. 3 tej dyrektywy, ww. wyrok w sprawie SGAE, pkt 31).

W przedmiocie pytania pierwszego

30 W drodze pytania pierwszego sąd krajowy wnosi zasadniczo, aby Trybunał ustalił, czy pojęcie częściowego zwielokrotniania w rozumieniu dyrektywy 2001/29 należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono czynności przechowywania w pamięci komputera wycinków zawierających 11 słów oraz drukowania takich wycinków na papierze.

31 Należy zauważyć, że dyrektywa 2001/29 nie definiuje ani pojęcia zwielokrotniania, ani pojęcia częściowego zwielokrotniania.

32 W tych okolicznościach pojęcia te należy definiować, mając na uwadze brzmienie i kontekst przepisu art. 2 dyrektywy 2001/29, w którym są one zawarte, oraz w świetle ogólnych celów, do których dąży ta dyrektywa, i przepisów prawa międzynarodowego (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie SGAE, pkt 34, 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

33 Artykuł 2 lit. a) dyrektywy 2001/29 stanowi, że autorom przysługuje wyłączne prawo do zezwalania lub zakazywania zwielokrotniania ich utworów w całości lub częściowo. Wynika z tego, że przedmiotem ochrony prawnej polegającej na posiadaniu przez autora prawa do zezwalania lub zakazywania zwielokrotniania jest „utwór".

34 W tym zakresie z ogólnej systematyki konwencji berneńskiej, a w szczególności z jej art. 2 akapity piąty i ósmy wynika, że objęcie określonych przedmiotów ochroną przysługującą utworom literackim i artystycznym wymaga, by stanowiły one twórczość intelektualną.

35 Jednocześnie zgodnie z art. 1 ust. 3 dyrektywy 91/250, art. 3 ust. 1 dyrektywy 96/9 i art. 6 dyrektywy 2006/116 utwory takie jak programy komputerowe, bazy danych lub fotografie podlegają ochronie prawa autorskiego jedynie wtedy, gdy są oryginalne w tym sensie, że stanowią własną twórczość intelektualną ich autora.

36 Ustanawiając zharmonizowane ramy prawne w zakresie prawa autorskiego, dyrektywa 2001/29, co wynika także z jej motywów 4, 9–11 i 20, opiera się na tej samej zasadzie.

37 W tych okolicznościach prawo autorskie w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/29 może znajdować zastosowanie jedynie w stosunku do przedmiotu, który jest oryginalny w tym sensie, że stanowi własną twórczość intelektualną jego autora.

38 Gdy chodzi o części utworu, należy stwierdzić, że w dyrektywie 2001/29, czy też w jakiejkolwiek innej dyrektywie stosującej się w tej dziedzinie, brak jest zapisów wskazujących na to, że części takie podlegają innemu reżimowi prawnemu niż ten, któremu podlega cały utwór. Wynika z tego, że są one chronione prawem autorskim, jeżeli jako takie przyczyniają się do oryginalności całego dzieła.

39 Ze względu na kwestie przytoczone w pkt 37 niniejszego wyroku poszczególne części utworu podlegają ochronie na podstawie art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/29, pod warunkiem że zawarte są w nich określone elementy stanowiące wyraz własnej twórczości intelektualnej autora utworu.

40 Jeśli chodzi o zakres takiej ochrony utworu, z motywów 9–11 dyrektywy 2001/29 wynika, że jej podstawowym celem jest ustanowienie wysokiego poziomu ochrony na korzyść w szczególności autorów, co pozwoli im na otrzymywanie stosownego wynagrodzenia za korzystanie z ich utworów, włącznie z przypadkami ich zwielokrotniania, tak aby mogli oni kontynuować swoją pracę twórczą i artystyczną.

41 Podobnie motyw 21 dyrektywy 2001/29 wymaga, aby zakres czynności, do których stosuje się prawo do zwielokrotniania, interpretować szeroko.

42 Ten wymóg szerokiej interpretacji rzeczonych czynności wynika ponadto z brzmienia art. 2 dyrektywy, w którym używa się takich wyrażeń jak „bezpośrednio lub pośrednio”, „tymczasowo lub stale”, „przy wykorzystaniu wszelkich środków” i „w jakiejkolwiek formie”.

43 W efekcie ochrona przysługująca na podstawie art. 2 dyrektywy 2001/29 musi mieć szeroki zakres.

44 Co się tyczy artykułów prasowych, własna twórczość intelektualna ich autora, o której mowa w pkt 37 niniejszego wyroku, wynika zwykle ze sposobu przedstawienia tematu i z użytych wyrażeń. Ponadto w postępowaniu przed sądem krajowym jest bezsporne, że artykuły prasowe jako takie są utworami literackimi, do których stosuje się dyrektywa 2001/29.

45 Jeśli chodzi o elementy utworów, które podlegają ochronie, należy zauważyć, że składają się one ze słów, które rozpatrywane oddzielnie nie stanowią jako takie twórczości intelektualnej autora, który ich używa. Wyłącznie w drodze wyboru, układu i połączenia słów autor ma możliwość wyrażenia swojej twórczej inwencji w sposób oryginalny i stworzenia rezultatu stanowiącego twórczość intelektualną.

46 Tak więc słowa jako takie nie stanowią elementów podlegających ochronie.

47 Mimo tego z uwagi na wymóg dokonywania szerokiej interpretacji ochrony przysługującej na podstawie art. 2 dyrektywy 2001/29 nie można wykluczyć, że niektóre z oderwanych zdań czy też nawet niektóre części zdań zawartych w danym tekście będą w stanie oddać oryginalność publikacji takiej jak artykuł prasowy, ukazując czytelnikowi element artykułu, który sam w sobie stanowi wyraz własnej twórczości intelektualnej jego autora. Takie zdania lub ich części mogą zatem być przedmiotem ochrony ustanowionej w art. 2 lit. a) rzeczonej dyrektywy.

48 W świetle powyższego powielenie wycinka utworu podlegającego ochronie, składającego się, podobnie jak ten, którego dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, z 11 kolejnych słów zawartych w utworze, może stanowić częściowe zwielokrotnienie w rozumieniu art. 2 dyrektywy 2001/29, jeśli w wycinku tym został odtworzony element utworu, który jako taki stanowi wyraz własnej twórczości intelektualnej autora. Zbadanie tej ostatniej kwestii należy do sądu krajowego.

49 Ponadto należy zauważyć, że stosowany przez Infopaq proces pozyskiwania danych pozwala na powielenie wielu wycinków utworów podlegających ochronie. W ramach tego procesu wycinek zawierający 11 słów jest bowiem zwielokrotniany za każdym razem, gdy szukane słowo kluczowe pojawia się w danym utworze i co więcej, mechanizm ten działa często przy użyciu większej liczby słów kluczowych, ponieważ niektórzy klienci proszą Infopaq o sporządzenie streszczeń w oparciu o różne kryteria.

50 Taki przebieg wspomnianego procesu zwiększa prawdopodobieństwo, że Infopaq dokonuje częściowego zwielokrotniania w rozumieniu art. 2 lit. a) dyrektywy 2001/29, gdyż nagromadzenie rzeczonych wycinków może prowadzić do odtworzenia znacznych fragmentów tekstu, zdolnych oddawać oryginalność danego utworu z uwagi na zawarcie w nich pewnej liczby elementów, które mogą wyrażać własną twórczość intelektualną autora utworu.

51 Mając na uwadze powyższe, na pierwsze pytanie należy odpowiedzieć, że czynność dokonywana w trakcie procesu pozyskiwania danych, polegająca na przechowywaniu w pamięci komputera zawierającego 11 słów wycinka utworu podlegającego ochronie oraz na wydrukowaniu tego wycinka, może wchodzić w zakres pojęcia częściowego zwielokrotniania w rozumieniu art. 2 dyrektywy 2001/29, jeśli zwielokrotnione w ten sposób elementy stanowią wyraz własnej twórczości intelektualnej ich autora, przy czym kwestia ta podlega zbadaniu przez sąd krajowy.

W przedmiocie pytań od drugiego do dwunastego

52 Przyjmując, że czynności, których dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, wchodzą w zakres pojęcia częściowego zwielokrotniania utworu podlegającego ochronie w rozumieniu art. 2 dyrektywy 2001/29, z art. 2–5 tej dyrektywy wynika, że do takiego zwielokrotniania nie można przystąpić bez uzyskania zgody autora utworu, chyba że takie zwielokrotnianie spełnia przesłanki wymienione w art. 5 dyrektywy.

53 W tych okolicznościach w drodze pytań od drugiego do dwunastego sąd krajowy wnosi zasadniczo o to, aby Trybunał ustalił, czy czynności zwielokrotniania dokonywane w trakcie procesu pozyskiwania danych takiego jak ten, którego dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, spełniają przesłanki wymienione w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 i czy w rezultacie proces ten może być przeprowadzany bez uzyskania zgody podmiotów, którym przysługują odnośne prawa autorskie, w sytuacji gdy ma on na celu zredagowanie streszczenia artykułów prasowych i polega na skanowaniu tych artykułów w całości, przechowywaniu w pamięci komputera wycinka zawierającego 11 słów i jego wydrukowaniu.

54 Zgodnie z art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 czynności zwielokrotniania są wyłączone z ustanowionego w art. 2 prawa do zwielokrotniania tylko wtedy, gdy spełnionych jest pięć przesłanek, a mianowicie gdy:

— dana czynność ma charakter tymczasowy;

— ma ona charakter przejściowy i dodatkowy;

— stanowi integralną i podstawową część procesu technologicznego;

— jedynym celem tego procesu jest umożliwienie transmisji w sieci wśród osób trzecich przez pośrednika lub legalnego korzystania z utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną i

— czynność ta nie ma odrębnego znaczenia ekonomicznego.

55 Na wstępie należy zauważyć, że przesłanki te mają charakter kumulatywny w takim znaczeniu, że niespełnienie jednej z nich skutkuje tym, że dana czynność zwielokrotniania nie jest wyłączona na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 z ustanowionego w art. 2 tej dyrektywy prawa do zwielokrotniania.

56 Odnosząc się do wykładni poszczególnych przesłanek, należy następnie przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przepisy dyrektywy wprowadzające odstępstwo od ogólnej zasady ustanowionej w tej dyrektywie należy poddawać ścisłej wykładni (wyroki: z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-476/01 Kapper, Rec. s. I-5205, pkt 72; z dnia 26 października 2006 r. w sprawie C-36/05 Komisja przeciwko Hiszpanii, Zb.Orz. s. I-10313, pkt 31).

57 Tak właśnie jest w przypadku wyłączenia przewidzianego w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29, które stanowi odstępstwo od ogólnej zasady ustanowionej w tej dyrektywie, czyli wymogu każdorazowego uzyskania zgody podmiotu praw autorskich na zwielokrotnianie utworu podlegającego ochronie.

58 Zasadę ścisłej wykładni należy przyjąć tym bardziej, że wyłączenie to należy interpretować w świetle art. 5 ust. 5 dyrektywy 2001/29, zgodnie z którym znajduje ono zastosowanie tylko w niektórych szczególnych przypadkach, które nie naruszają normalnego wykorzystania dzieła lub innego przedmiotu objętego ochroną ani nie powodują nieuzasadnionej szkody dla uzasadnionych interesów podmiotów praw autorskich.

59 Zgodnie z motywami 4, 6 i 21 dyrektywy 2001/29 przesłanki wymienione w art. 5 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować także w świetle wymogu zapewnienia autorom bezpieczeństwa prawnego w zakresie ochrony ich utworów.

60 W niniejszej sprawie Infopaq utrzymuje, że czynności zwielokrotniania, których dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, spełniają przesłankę odnoszącą się do przejściowego charakteru, ponieważ ich rezultaty są usuwane po zakończeniu procesu elektronicznego wyszukiwania.

61 W tym względzie w świetle trzeciej przesłanki, przypomnianej w pkt 54 niniejszego wyroku, należy stwierdzić, że tymczasowa i przejściowa czynność zwielokrotniania ma na celu umożliwienie realizacji procesu technologicznego, którego musi ona stanowić integralną i podstawową część. W tych okolicznościach, zważywszy na zasady przytoczone w pkt 57 i 58 niniejszego wyroku, rzeczone czynności zwielokrotniania nie wychodzą poza zakres tego, co jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania wspomnianego procesu technologicznego.

62 Zapewnienie podmiotom praw autorskich bezpieczeństwa prawnego zakłada ponadto, by przechowywanie i usuwanie rezultatów zwielokrotnienia nie było uzależnione od swobodnego uznania osoby przeprowadzającej dany proces, zwłaszcza osoby korzystającej z utworów podlegających ochronie. W przeciwnym wypadku nie byłoby bowiem żadnej gwarancji, że dana osoba faktycznie przystąpi do usuwania stworzonego rezultatu zwielokrotnienia, a w każdym razie że usunięcie to nastąpi wtedy, gdy istnienie rezultatu zwielokrotnienia nie będzie już uzasadnione z punktu widzenia pełnionej przezeń funkcji polegającej na umożliwieniu realizacji procesu technologicznego.

63 Wniosek ten znajduje oparcie w motywie 33 dyrektywy 2001/29, w którym jako charakterystyczne przykłady czynności, do których odnosi się art. 5 ust. 1 tej dyrektywy, wymienia się czynności pozwalające na przeglądanie oraz czynności wprowadzania do pamięci podręcznej, a w tym czynności, które umożliwiają skuteczne funkcjonowanie systemów transmisji. Rezultaty takich czynności są z definicji tworzone i usuwane automatycznie, bez ingerencji człowieka.

64 Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że dana czynność może zostać zakwalifikowana jako czynność „tymczasowa" w rozumieniu drugiej przesłanki zawartej w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 jedynie wtedy, gdy czas jej trwania ogranicza się do okresu, który jest niezbędny dla prawidłowego funkcjonowania rozpatrywanego procesu technologicznego, przy czym proces ten musi być zautomatyzowany w taki sposób, by rezultaty tej czynności były usuwane automatycznie — bez ingerencji człowieka — z chwilą gdy spełniona została funkcja czynności polegająca na umożliwieniu realizacji wspomnianego procesu.

65 W postępowaniu przed sądem krajowym nie można z góry wykluczyć, że dwie pierwsze czynności zwielokrotniania, których dotyczy to postępowanie — a mianowicie tworzenie plików TIFF oraz plików tekstowych w wyniku przekształcenia plików TIFF — mogą zostać zakwalifikowane jako czynności tymczasowe, ponieważ ich rezultaty są usuwane z pamięci w sposób automatyczny.

66 Jeśli chodzi o trzecią czynność zwielokrotniania, tj. zapisywanie w pamięci komputera wycinków zawierających 11 słów, dokumenty przedstawione Trybunałowi nie pozwalają na dokonanie oceny w przedmiocie tego, czy proces technologiczny jest zautomatyzowany w taki sposób, że pliki te są usuwane z pamięci bez konieczności podjęcia działania ludzkiego i że ma to miejsce w krótkim okresie czasu. Tak więc to na sądzie krajowym spoczywa zadanie zbadania, czy takie usuwanie zależy od woli osoby korzystającej ze zwielokrotnienia i czy nie istnieje ryzyko, że pliki te pozostaną w pamięci także po spełnieniu przez czynność funkcji polegającej na realizacji rozpatrywanego procesu technologicznego.

67 Bezsporne jest jednak, że w drodze ostatniej czynności zwielokrotniania w ramach procesu pozyskiwania danych Infopaq dokonuje zwielokrotniania poza sferą informatyczną, gdyż przystępuje ona do wydruku plików mieszczących w sobie wycinki zawierające 11 słów i dokonuje w ten sposób zwielokrotnienia wycinków jako kopii na papierze.

68 Jeśli bowiem rezultat zwielokrotnienia znajduje się na kopii mającej charakter materialny, to jego zniknięcie może nastąpić jedynie w drodze zniszczenia tej kopii.

69 Poza tym z uwagi na to, że proces pozyskiwania danych najwyraźniej nie obejmuje automatycznego zniszczenia kopii, usunięcie rezultatu zwielokrotnienia zależy wyłącznie od woli osoby przeprowadzającej ten proces, w związku z czym nie ma żadnej pewności, iż będzie ona chciała tego dokonać. W efekcie istnieje ryzyko, że rzeczony rezultat zwielokrotnienia będzie istnieć przez dłuższy okres w zależności od potrzeb takiej osoby.

70 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że ostatnia czynność procesu pozyskiwania danych, którego dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, polegająca na dokonywaniu przez Infopaq wydruku wycinków zawierających 11 słów, nie jest czynnością tymczasową w rozumieniu art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

71 Ponadto z akt sprawy przekazanych Trybunałowi nie wynika, by taka czynność mogła mieć charakter dodatkowy, co zresztą nie było też podnoszone przez uczestników postępowania.

72 Z powyższego wynika, że rzeczona czynność nie spełnia drugiej z przesłanek określonej w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29, i co za tym idzie, nie może zostać objęta zakresem wyłączenia od prawa do zwielokrotniania przewidzianego w art. 2 dyrektywy.

73 Wynika stąd, że proces pozyskiwania danych, którego dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, nie może być realizowany bez uzyskania zgody podmiotów praw autorskich, i że w związku z tym nie ma potrzeby zbadania, czy cztery czynności składające się na ten proces spełniają pozostałe przesłanki określone w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

74 W konsekwencji na pytania od drugiego do dwunastego należy odpowiedzieć, że czynność polegająca na wydrukowaniu wycinka zawierającego 11 słów, która jest dokonywana w trakcie procesu pozyskiwania danych takiego jak ten proces, którego dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, nie spełnia określonej w art. 5 ust. 1

dyrektywy 2001/29 przesłanki odnoszącej się do charakteru tymczasowego, a co za tym idzie, proces ten nie może być realizowany bez uzyskania zgody zainteresowanych podmiotów praw autorskich.

W przedmiocie pytania trzynastego

75 Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pytania od drugiego do dwunastego, nie ma potrzeby udzielenia odpowiedzi na pytanie trzynaste.

W przedmiocie kosztów

76 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (czwarta izba) orzeka, co następuje:

1) **Czynność dokonywana w trakcie procesu pozyskiwania danych, polegająca na przechowywaniu w pamięci komputera zawierającego 11 słów wycinka utworu podlegającego ochronie oraz na wydrukowaniu tego wycinka, może wchodzić w zakres pojęcia częściowego zwielokrotniania w rozumieniu art. 2 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, jeśli zwielokrotnione w ten sposób elementy stanowią wyraz własnej twórczości intelektualnej ich autora, przy czym kwestia ta podlega zbadaniu przez sąd krajowy.**

2) Czynność polegająca na wydrukowaniu wycinka zawierającego 11 słów, która jest dokonywana w trakcie procesu pozyskiwania danych takiego jak ten proces, którego dotyczy postępowanie przed sądem krajowym, nie spełnia określonej w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2001/29 przesłanki odnoszącej się do charakteru tymczasowego, a co za tym idzie, proces ten nie może być realizowany bez uzyskania zgody zainteresowanych podmiotów praw autorskich.

Podpisy